



УКРАЇНА  
ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ  
ДЕПАРТАМЕНТ АГРОПРОМИСЛОВОГО РОЗВИТКУ

21036, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 7, тел. (0432) 66-14-06

<http://www.vin.gov.ua> E-mail: [dep\\_apr@vin.gov.ua](mailto:dep_apr@vin.gov.ua)

03.05.2023 № 530

Районним військовим  
адміністраціям

Територіальним громадам

За результатами засідання обласної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій від 24 березня 2023 року у відповідності до вимог пункту II протоколу № 9 «Про заходи щодо попередження пожеж в місцях збирання, зберігання та переробки врожаю зернових культур та заготівлі грубих кормів в пожежонебезпечний період 2023 року» прошу довести до відома агропромислових підприємств району перелік протипожежних заходів та рекомендації щодо запобігання та протидії пожежам на підприємствах і об'єктах збирання, зберігання та переробки врожаю зернових культур в літній пожежонебезпечний період 2023 року (додаються).

Крім того, до відома та врахування в роботі направляємо затверджений Постановою КМУ від 7 квітня 2023 року № 315 «Порядок утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони» (додається).

- Додаток:** - Перелік протипожежних заходів на підприємствах, об'єктах збирання, зберігання та переробки врожаю на 2 арк.  
- Рекомендації щодо дотримання вимог пожежної безпеки на підприємствах АПК на 3 арк.  
- Порядок утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони на 5 арк.

Директора Департаменту

Олег СІДОРОВ

Кирилюк В.М.  
Макарчук О.В.  
Яворський В.В.  
тел. 66-14-34

## ПЕРЕЛІК

заходів, на які необхідно звернути увагу керівників підприємств, об'єктів збирання, зберігання та переробки врожаю

З метою попередження пожеж в місцях збирання, зберігання та переробки врожаю зернових культур та заготівлі грубих кормів в пожежонебезпечний період 2023 року **необхідно:**

1. Наказами керівників об'єктів призначити відповідальних осіб за протипожежний стан будівель, приміщень, цехів, складів та інших дільниць, на яких покласти здійснення контролю за станом протипожежного режиму, справністю електроустановок, технологічного обладнання, вжиття необхідних заходів до усунення недоліків.

2. Організувати проведення оглядів протипожежного стану об'єктів із залученням до цього членів добровільних пожежних дружин та інших добровільних протипожежних формувань. У процесі оглядів проаналізувати і визначити додаткові заходи щодо посилення пожежної безпеки об'єктів.

3. Здійснити перевірку технічного стану, а за необхідності, відремонтувати пристрої блискавкозахисту, електрообладнання. Здійснювати постійний контроль за правильністю їх утримання та експлуатації, своєчасним і якісним ремонтом.

4. Забезпечити виробничі та складські приміщення, територію, а також комбайни, трактори та іншу сільськогосподарську техніку необхідною кількістю первинних засобів пожежогасіння, провести інвентаризацію іскрогасників, у разі недостатньої кількості, сільськогосподарську техніку оснастити справними іскрогасниками.

5. Привести в робочий стан джерела внутрішнього та зовнішнього протипожежного водопостачання.

6. Визначити порядок зберігання та використання вибухопожежо-небезпечних речовин, балонів з газами та інших матеріалів, що мають підвищену пожежну небезпеку. Особливу увагу звернути на відповідність протипожежним вимогам місць їх використання, фасування, проведення зливних і наливних операцій.

7. Забезпечити проходження навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки та функціональне навчання з питань цивільного захисту з працівниками підприємства.

8. Провести додаткові протипожежні інструктажі з працівниками, що зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, обслуговуючим персоналом електроустановок, вентиляційного, технологічного та іншого інженерного обладнання.

9. Опрацювати об'єктові інструкції про заходи пожежної безпеки. Переглянути та доповнити склад розрахунків добровільних пожежних дружин (команд). Закріпити за ними виробничі ділянки для нагляду за дотриманням протипожежного режиму.

10. Організувати цілодобове чергування членів добровільних протипожежних формувань на пожежній та пристосованій для гасіння пожеж техніці. Вжити заходів по ремонту пожежної техніки, а також забезпеченню цієї техніки необхідним запасом пального.

11. Вжити заходи по недопущенню спалювання сухої трави, стерні та післяжнивних залишків, застосування відкритого вогню на полях.

**РЕКОМЕНДАЦІЇ**  
**щодо дотримання вимог пожежної безпеки на підприємствах**  
**агропромислового комплексу області протягом**  
**пожежонебезпечного періоду**

За інформацією Головного управління ДСНС України у Вінницькій області в 2022 році на території області було зареєстровано 3925 пожеж проти 2712 пожеж за аналогічний період 2021 року, що більше на 44,7 %. Економічні втрати від яких склали 646 млн. 270 тис. грн. (+111,8 %), з них прямі матеріальні збитки - 227 млн. 739 тис. грн. (+161,6 %).

З настанням пожежонебезпечного періоду різко зростає ймовірність виникнення пожеж на сільськогосподарських угіддях та лісових масивах. Одним з пріоритетних завдань літнього періоду для агропромислового комплексу області є забезпечення належного захисту від пожеж сільськогосподарських полів, угідь, підприємств, місць переробки та зберігання зернових і грубих кормів.

Найчастіше основними причинами виникнення пожеж під час жнивної кампанії є необережне поводження з вогнем, випалювання стерні, а також порушення правил експлуатації машин та агрегатів.

З метою недопущення виникнення пожеж керівникам та головним спеціалістам сільськогосподарських підприємств агропромислового комплексу пропонуємо:

- провести інструктивні наради з працівниками щодо дотримання вимог пожежної безпеки на період збирання врожаю і заготівлі грубих кормів;

- скласти та затвердити схематичні плани протипожежного захисту врожаю, на яких нанести: смуги прокосів, місця розміщення зернотоків, зерноскладів, польових станів, скиртування грубих кормів, місць встановлення знаків пожежної безпеки, тракторів з плугами, перекриття тимчасових доріг;

- підготувати до використання пожежну (спеціальну) та пристосовану техніку, обладнання та інвентар для гасіння пожеж, створити резерв пально-мастильних та вогнегасних матеріалів, провести навчання відповідальних працівників;

- привести у відповідність протипожежне водопостачання, підготувати для забору води наявні водонапірні башти, пожежні водойми, інші інженерно-технічні споруди протипожежного призначення та під'їзні дороги до них;

- забезпечити сертифікованими вогнегасниками об'єкти сільськогосподарського виробництва, провести роботу щодо вогнезахисної обробки дерев'яних конструкцій, забезпечити телефонний зв'язок на зернотоках та складах грубих кормів;

- підготувати місця для зберігання сіна та соломи, складування грубих кормів, огородити та обладнати їх блискавкозахистом і засобами пожежогасіння;

- організувати виготовлення агітаційних матеріалів щодо збереження врожаю від вогню (трафаретів, знаків безпеки) і встановити їх у місцях збирання врожаю, зберігання та переробки зерна і грубих кормів;

## **ЗБИРАННЯ ВРОЖАЮ**

Перед дозріванням колосових (у період воскової зрілості) хлібні поля в місцях прилягання їх до лісових масивів, автомобільних шляхів і залізничних колій повинні бути обкошені (зі збиранням скошеного) і оборані смугою не менше 4 м завширшки. Безпосередньо на хлібному масиві площею понад 25 га, з якого збирається врожай, необхідно мати наготові трактор з плугом на випадок пожежі.

До початку збирання врожаю вся збиральна техніка, агрегати та автомобілі повинні мати відрегульовані системи живлення, змащення, охолодження, запалювання, а також бути оснащені справними іскрогасниками, обладнані первинними засобами пожежогасіння (комбайни і трактори - двома вогнегасниками, двома штиковими лопатами, двома мітлами).

Корпуси комбайнів повинні бути оснащені заземлювальним металевим ланцюгом, що торкається землі, обов'язкова наявність іскрогасників на тракторах.

Трактори, комбайни та інші самохідні машини, обладнані електричним пуском двигуна, повинні мати вимикач для відключення акумулятора від споживача струму. Клеми акумулятора, стартера, дистанційного електромагнітного пускача та генератора повинні бути захищені від потрапляння на них струмопровідних предметів, їх електропроводка повинна бути справною і надійно закріпленою.

У польових умовах заправляти паливом збиральну техніку потрібно за межами поля (не ближче 30 м) паливозаправником при заглушеному двигуні.

У період збирання забороняється спалювання стерні, післяжнивних залишків та розведення багать на полях.

## **ПРОТИПОЖЕЖНИЙ ЗАХИСТ**

Пожежні машини господарств, мотопомпи і пристосована для пожежогасіння сільськогосподарська техніка повинні бути повністю укомплектовані та постійно знаходитися у справному стані. Для організації цілодобового чергування членів пожежно-сторожової охорони та добровільних пожежних дружин мають бути обладнані спеціальні приміщення з телефонним зв'язком. Використовувати цю техніку не за призначення забороняється.

## **ДІЇ ПРИ ВИНИКНЕННІ ПОЖЕЖІ**

У всіх випадках виникнення пожежі треба негайно повідомити до пожежно-рятувального підрозділу за телефоном «101». До приїзду рятувальників гасити вогонь наявними силами та первинними засобами пожежогасіння. Для обмеження розповсюдження вогню, зону горіння необхідно обов'язково обороти.

Приступити до гасіння пожежі шляхом збиття полум'я або засипанням полум'я землею. Після гасіння пожежі організувати спостереження спеціально виділеною групою людей до повної ліквідації усіх осередків горіння.

При виникненні пожежі на зернозбиральному комбайні необхідно відключити жатку, при нагоді вивести машину з масиву, заглушити двигун, відключити акумуляторні батареї і почати гасіння. Для цього в першу чергу треба використати вогнегасники.

Під час гасіння пожежі на зернотоку, складах із зерном треба враховувати той фактор, що вода і дим псують зерно. Тому не слід поливати водою зерно в тих місцях складу, яким вогонь безпосередньо не загрожує. Необхідні терміново вимкнути електричний струм, зупинити роботу зерноочисних машин, вимкнути розвантажувальне обладнання, потім приступити до гасіння вогню. Зерно, яке зберігається в мішках, виносять із приміщення. Насамперед треба збити полум'я, а потім остаточно погасити вогонь розсіяним струменем води.

### **Дії при виявленні вибухово-небезпечних предметів:**

Перш за все необхідно:

- повідомити ДСНС та Національну поліцію (101 та 102);
- за можливості - умовно позначити місце виявлення, відійти на безпечну відстань та не допустити сторонніх осіб.
- чекати на прибуття наших співробітників.
- ні в якому разі не можна переміщувати ВВП, здійснювати будь-який вплив на предмет (механічний, тепловий і т.і.).

**ЗАТВЕРДЖЕНО**  
постановою Кабінету Міністрів України  
від 7 квітня 2023 р. № 315

**ПОРЯДОК**

утворення та функціонування пожежно-рятувальних  
підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони

1. Цей Порядок визначає механізм утворення та функціонування пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення місцевої пожежної охорони (далі — пожежно-рятувальні підрозділи).

2. Пожежно-рятувальні підрозділи у своїй діяльності керуються Конституцією і законами України, указами Президента України, актами Кабінету Міністрів України, цим Порядком, нормативно-правовими актами центральних та місцевих органів виконавчої влади, а також рішеннями органу місцевого самоврядування, що їх утворив.

3. Пожежно-рятувальні підрозділи утворюються органами місцевого самоврядування за погодженням із ДСНС або його територіальними органами з метою захисту життя і здоров'я населення, територій і об'єктів від пожеж, підтримання належного рівня пожежної безпеки в населених пунктах.

4. Основними завданнями пожежно-рятувальних підрозділів є забезпечення пожежної безпеки, запобігання виникненню пожеж та нещасним випадкам під час пожеж, гасіння пожеж, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, а також надання допомоги в ліквідації наслідків інших надзвичайних ситуацій.

5. Пожежно-рятувальні підрозділи можуть утворюватися як юридичні особи або їх відокремлені підрозділи.

Організаційно-правова форма пожежно-рятувальних підрозділів устанавлюється органом місцевого самоврядування.

6. Забезпечення діяльності пожежно-рятувального підрозділу, права та обов'язки його працівників визначаються положенням про пожежно-рятувальний підрозділ, що затверджується органом місцевого самоврядування, який його утворив, за погодженням з відповідним територіальним органом ДСНС.

7. Розрахунок потреби працівників пожежно-рятувальних підрозділів, місцезнаходження пожежно-рятувальних підрозділів, кількість та види техніки, необхідної для виконання покладених на них завдань, визначаються органами місцевого самоврядування за погодженням з відповідним територіальним органом ДСНС на підставі результатів проведеного ними аналізу статичної звітності виникнення пожеж та надзвичайних ситуацій на відповідній території.

## 8. Пожежно-рятувальний підрозділ призначений для:

### 1) здійснення заходів із запобігання виникненню пожеж шляхом:

розроблення за погодженням з територіальним органом ДСНС річних планів заходів із запобігання виникненню аварій, пожеж та інших небезпечних подій;

організації та проведення профілактично-роз'яснювальної роботи, навчання населення правилам пожежної безпеки, діям під час виникнення пожежі;

проведення занять з дотримання правил пожежної безпеки у класах безпеки, закладах освіти, охорони здоров'я, спортивних та санаторно-курортних закладах згідно із сезонною потребою;

участі в межах повноважень у роботі комісій, зокрема з розслідування пожеж;

подання письмових пропозицій посадовим особам щодо покращення протипожежного стану об'єктів та підвищення рівня пожежної безпеки в населених пунктах;

подання на розгляд органів місцевого самоврядування, відповідних місцевих комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій пропозицій щодо вирішення проблемних питань протипожежного захисту об'єктів та населених пунктів;

чергування під час проведення пожежонебезпечних робіт, культурно-масових, спортивних, просвітницьких, святкових або інших заходів з масовим перебуванням людей;

популяризації добровільного пожежного руху та пожежно-рятувальної справи серед населення, зокрема дітей (утворення та розвиток осередків юних рятувальників-пожежників);

2) гасіння пожеж, проведення евакуації, рятування людей та матеріальних цінностей, здійснення заходів для мінімізації або ліквідації наслідків пожеж самостійно та у взаємодії з пожежно-рятувальними підрозділами Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, відомчої та добровільної пожежної охорони, спеціалізованими службами та формуваннями цивільного захисту, а також підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності, розташованими на відповідній території;

3) надання допомоги в ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, що становлять загрозу життю або здоров'ю населення чи призводять до завдання матеріальних збитків, з урахуванням наявних сил і засобів;

4) забезпечення підтримання належного рівня підготовки працівників пожежно-рятувального підрозділу для виконання покладених на них завдань;



5) участі у:

перевірках джерел протипожежного водопостачання, інших заходах з питань запобігання пожежам разом з відповідними територіальними органами ДСНС;

пожежно-тактичних навчаннях на об'єктах, розташованих на відповідній території, що організуються органами та підрозділами Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту;

командно-штабних навчаннях і штабних тренуваннях, що організуються місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;

6) здійснення інших функцій, передбачених актами законодавства.

9. Функціонування пожежно-рятувального підрозділу організується у цілодобовому режимі та постійній готовності до виконання завдань за призначенням.

Порядок залучення до чергування працівників пожежно-рятувального підрозділу визначається його начальником.

10. До роботи у складі пожежно-рятувального підрозділу на підставі відповідних договорів можуть залучатися члени пожежно-рятувальних підрозділів для забезпечення добровільної пожежної охорони.

11. З метою забезпечення належного функціонування, створення умов для цілодобового чергування працівників пожежно-рятувального підрозділу, розміщення пожежно-рятувальної, аварійно-рятувальної техніки та оснащення органом місцевого самоврядування надається (будується) пожежне депо.

12. Загальне керівництво місцевою пожежною охороною здійснює посадова особа виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, до компетенції якого належать повноваження з організації та забезпечення цивільного захисту.

13. Безпосереднє керівництво пожежно-рятувальним підрозділом здійснює начальник, який призначається згідно з положенням про пожежно-рятувальний підрозділ.

Начальник пожежно-рятувального підрозділу може мати заступників, які призначаються в порядку, визначеному положенням про пожежно-рятувальний підрозділ.

14. Начальник пожежно-рятувального підрозділу:

забезпечує виконання покладених на пожежно-рятувальний підрозділ завдань і функцій;

представляє у межах наданих йому повноважень пожежно-рятувальний підрозділ в органах державної влади, діє від імені пожежно-рятувального підрозділу у відносинах з іншими підприємствами,

установами та організаціями незалежно від форми власності та фізичними особами або дає відповідне доручення працівникам пожежно-рятувального підрозділу;

організовує, забезпечує та контролює виконання вимог законодавства, рішень органів місцевого самоврядування, інших нормативно-правових актів з питань забезпечення місцевої пожежної охорони;

здійснює планування роботи пожежно-рятувального підрозділу;

звітує перед органом місцевого самоврядування про виконання покладених на пожежно-рятувальний підрозділ завдань, планів роботи, про усунення порушень і недоліків, виявлених під час проведення перевірок діяльності пожежно-рятувального підрозділу, а також про притягнення до відповідальності підпорядкованих працівників, винних у допущених порушеннях;

бере участь у доборі персоналу і забезпечує організацію роботи з комплектування пожежно-рятувального підрозділу кваліфікованими працівниками, подає пропозиції щодо їх призначення на посади;

організовує роботу та забезпечує взаємодію пожежно-рятувального підрозділу з відповідним територіальним органом ДСНС та закладами освіти ДСНС з питань підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації працівників пожежно-рятувального підрозділу, а також проведення спільних навчань, тренувань;

подає органу місцевого самоврядування пропозиції щодо створення для працівників пожежно-рятувального підрозділу належних умов для виконання покладених на них обов'язків, здійснює контроль за дотриманням розпорядку дня та порядку в приміщеннях, у яких розташовується пожежно-рятувальний підрозділ, а також пропозиції щодо організаційно-штатної структури пожежно-рятувального підрозділу, з фінансово-господарських та інших питань, покращення матеріально-технічного забезпечення пожежно-рятувального підрозділу, що сприяють підвищенню рівня праці та соціального захисту працівників;

проводить огляд, планові та оперативні перевірки наявності, стану збереження і використання техніки, пального, інших матеріальних цінностей пожежно-рятувального підрозділу, їх готовності до виконання завдань за призначенням;

дає доручення, обов'язкові для виконання працівниками пожежно-рятувального підрозділу, контролює їх виконання;

ініціює застосування заохочень та накладення стягнень на працівників пожежно-рятувального підрозділу відповідно до законодавства про працю;

забезпечує взаємодію пожежно-рятувального підрозділу з підрозділами Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, спеціалізованими службами та формуваннями цивільного захисту, а також

підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності, розташованими на відповідній території;

виконує інші функції відповідно до покладених на пожежно-рятувальний підрозділ завдань.

15. Під час гасіння пожеж та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій працівники пожежно-рятувального підрозділу підпорядковуються керівнику гасіння пожежі або робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

16. Працівники пожежно-рятувального підрозділу поділяються на основних і допоміжних.

17. Основні працівники пожежно-рятувальних підрозділів здійснюють гасіння пожеж, проводять аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи.

18. Допоміжні працівники пожежно-рятувальних підрозділів забезпечують повсякденну діяльність місцевої пожежної охорони.

Перелік посад допоміжних працівників пожежно-рятувального підрозділу визначається органом місцевого самоврядування з урахуванням організаційно-правової форми пожежно-рятувального підрозділу. Допоміжні працівники повинні відповідати кваліфікаційним вимогам до посади.

19. Основними працівниками пожежно-рятувального підрозділу можуть бути особи, які досягли 18-річного віку, мають повну цивільну дієздатність, здатні за станом здоров'я виконувати покладені на них обов'язки, що підтверджується попередніми та періодичними медичними оглядами.

20. Підготовка основних працівників пожежно-рятувального підрозділу здійснюється у закладах освіти ДСНС.

Порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації основних працівників пожежно-рятувального підрозділу встановлюється МВС.

Основні працівники пожежно-рятувального підрозділу, які не пройшли відповідної підготовки, до гасіння пожеж, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт не допускаються.

21. Порядок проведення та періодичність медичних оглядів основних працівників пожежно-рятувальних підрозділів встановлюються МОЗ.

22. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення пожежно-рятувальних підрозділів здійснюються за рахунок коштів місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством.

У разі коли в населеному пункті, розташованому на території однієї територіальної громади та з'єднаному з населеними пунктами іншої територіальної громади під'їзними шляхами загального користування,

утворено пожежно-рятувальний підрозділ, який здатний виконувати завдання за призначенням на території населених пунктів іншої територіальної громади, на якій відсутні такі підрозділи, у відповідних місцевих бюджетах можуть передбачатися видатки на матеріально-технічне забезпечення таких підрозділів у рамках співробітництва відповідно до Закону України "Про співробітництво територіальних громад".

23. Приміщення, засоби зв'язку, техніка, інше майно, а також кошти, що в установленому порядку надходять від юридичних та фізичних осіб (благодійна і гуманітарна допомога, плата за надання послуг тощо) для забезпечення діяльності пожежно-рятувального підрозділу, підлягають обліку та використанню згідно із законодавством.

24. Основні працівники пожежно-рятувального підрозділу в обов'язковому порядку підлягають особистому страхуванню за рахунок коштів відповідних органів місцевого самоврядування, що утворили такий підрозділ.

25. Трудові відносини, особливості праці (тривалість робочого часу та відпочинку) працівників пожежно-рятувального підрозділу регулюються законодавством про працю.

26. Питання щодо соціального захисту працівників пожежно-рятувальних підрозділів, покращення умов їх праці, життя і здоров'я та членів їх сімей вирішуються органом місцевого самоврядування відповідно до законодавства.

27. Координація та контроль діяльності пожежно-рятувального підрозділу здійснюються органом місцевого самоврядування, що його утворив, та територіальним органом ДСНС.

28. Припинення діяльності пожежно-рятувального підрозділу здійснюється за рішенням органу місцевого самоврядування, що його утворив, із завчасним (не менше ніж за 60 днів) інформуванням територіального органу ДСНС.

---